

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	С	6	6	0	1	1	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Политическа социология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	3	2	1
---	---	---	---

ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНОСТ: ПОНЯТИЯ И ПОЛИТИКИ

Преподавател: Рада Стефанова Смедовска-Тонева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	-
	Семинарни упражнения	60
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Курсов учебен проект	60
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops (колективно обсъждане на доклади и реферати)	20 %
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Текуща самостоятелна работа /контролно	60%

Критерии на оценяване	
Workshops (подготовка, представяне и колективно обсъждане на презентации и реферати) Участие в тематични дискусии в часовете Изпит - курсов проект	
За оценка „Отличен“	Активно участие в повечето семинарни упражнения; оценки над 5,5 на самостоятелната работа и изпита. Познава основните възгледи за понятието организирана престъпност, както и основните характеристики на политиките за нейното противодействие.
За оценка „Много добър“	Активно участие в половината семинарни упражнения; оценки над 4,5 на самостоятелната работа и изпита. Познава основните възгледи за понятието организирана престъпност, както и основните

	характеристики на политиките за нейното противодействие.
За оценка „Добър“	Участие в някои семинарни упражнения; оценки над 3,5 на самостоятелната работа и изпита. Познава основните възгледи за понятието организирана престъпност, както и основните характеристики на политиките за нейното противодействие.
За оценка „Среден“	Присъствие на семинарни упражнения; оценки 3 на самостоятелната работа и изпита. Познава частично основните възгледи за понятието организирана престъпност и някои от характеристиките на политиките за нейното противодействие.
За оценка „Слаб“	Неприсъствие на нито едно семинарно занятие. Непознаване на материята, представена по време на семинарните занятия. Непредставяне на курсов проект.

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът “Организирана престъпност – понятия и политики” има за основна цел да проследи и анализира връзката между понятието за организирана престъпност и начините, по които властите реагират, за да противодействат на този социален феномен. За постигането на тази задача семинарите се съсредочават върху два основни аспекта. От една страна, ще бъдат подробно разгледани водещите теоретични възгледи относно този тип неконвенционална престъпност. От друга, ще се представят и анализират най-съществените характеристики на видовете политики за борба с организирания криминалитет, причините и начините на тяхното формулиране. Специален акцент ще се постави върху институционалния подход т.е. многообразието от структури, оправомощени да противодействат на организираната престъпност. Част от темите са посветени на чуждата практика, но основно място е отделено на институционалния пейзаж в България. В тази си част семинарните занятия ще са посветени на причините, факторите и контекста на възникване на отделните редови и специализирани структури, институционалното им конструиране и резултатите от тяхната дейност.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

Студентите ще придобият познания относно подходите при дефинирането на организираната престъпност. Ще развият знания за причините и контекста при формулирането на определени политики и ще се ориентират сред многообразието от институционални методи за противодействие на организирания криминалитет. Ще развият умения за оценка на предимствата и дефицитите на политиките за противодействие на организираната престъпност.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Възникване на понятието “организирана престъпност” Преглед на идеята за организирана престъпност в исторически план. Възгледите в САЩ. Европейските схващания за организирана престъпност	4 ч.
2.	Организираната престъпност – как я дефинираме? Общ преглед на многообразието от дефиниции и подходи при определянето на този вид престъпност.	6 ч.

	Съвременни възгледи. Трудности при дефинирането. Критически поглед върху понятието “организирана престъпност”	
3.	Организираната престъпност – рискове и заплахи Оценка на рисковете от организираната престъпност. ЕС и неговите стратегически документи (ОСТА/СОСТА). Основни заплахи от организирана престъпност в български контекст. Основни стратегически документи.	4 ч.
4.	Видове политики за противодействие на организираната престъпност Превантивни политики. Наказателни политики.	4 ч.
5.	Подходи за борба с организираната престъпност в сравнителен план Разглежда се чуждата практика. Преглед на методите и средствата за противодействие на неконвенционална престъпност в отделни страни – примери от държави на Балканите и ЕС.	6 ч.
6.	Проблемът «организирана престъпност» в България Историческо възникване на явлениято. Етапи на развитие. Основни характеристики.	4 ч.
7.	Регулация на организираната престъпност в България Възгледите на законодателя за организираната престъпност. Основни акценти в нормативната регулация – предимства и недостатъци. Обществени и институционални възприятия за организираната престъпност.	4 ч.
8.	Формулиране на политики за борба с организирана престъпност Разглеждат се причините за възприемане на определени подходи за противодействие на този феномен. ЕС – основен фактор в български контекст. Показатели/критерии за оценка в докладите на ЕК по Механизма за сътрудничество и проверка.	4 ч.
9.	Основни видове институции за противодействие на организирана престъпност Институционализиране на разследващи и правоприлагащи структури за дела за организирана престъпност (ГДБОП, Прокуратура, Специализиран наказателен съд и специализирана прокуратура). Практика на структурите – казуси и дела за организирана престъпност.	6 ч.
10.	Специализирани институции ДАНС – контекст на възникване. Институционално развитие. БОРКОР - контекст на възникване. Начини на функциониране. Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество – институционално изграждане, развитие и резултати.	8 ч.
11.	Специални методи за разследване на организирана престъпност Видове специализирани методи. Основни акценти на регулацията им. Предимства и недостатъци в процеса на тяхното приложение	4 ч.
12.	Критерий за ефективност на политиките за противодействие на организираната престъпност Дефиниране на ефективност/ефикасност. Избор на критерии за оценка на политиките за противодействие на организирана престъпност. Трудности	6 ч.

	и ограничения.	
--	----------------	--

КОНСПЕКТ		
1	Възникване на понятието организирана престъпност	
2	Организираната престъпност – възгледи и дефиниции	
3	Организираната престъпност – рискове и заплахи	
4.	Видове политики	
5.	Подходи за борба с организираната престъпност в сравнителен план	
6.	Проблемът «организирана престъпност» в България	
7.	Регулация на организираната престъпност в България	
8.	Формулиране на политики за борба с организирана престъпност	
9.	Основни видове институции за противодействие на организирана престъпност	
10.	Специализирани институции	
11.	Специални методи за разследване на организирана престъпност	
12.	Критерий за ефективност на политиките за противодействие на организираната престъпност	

Библиография
Основна:

- Алварес, Х., Сефа, Е., Смедовска Р. Фатич, А. , 2013, Специализирани прокуратури за разследване на организирана престъпност, Сравнително-правно изследване, РискМонитор.
- Бакиу, Б., Долежал, Д., Смедовска, Р., Фатич, А., 2011, Политики срещу организираната престъпност на Балканите, РискМонитор.
- Георгиева, С., Смедовска, Р., Стойчев, С., 2011, Мониторинг на ДАНС - 2010
- Иванова, И. 2010, Рискове пред създаването на Специализирания съд за корупцията и организираната престъпност, Адвокатски преглед 4-5/2010.
- Илкова, Р., Смедовска, Р., 2014, Институционални политики за противодействие на организираната престъпност – 10 години по-късно, РискМонитор.
- Йорданова, М., Марков, Д., 2012, Противодействие на организираната престъпност в България: Оценка на правната рамка, Център за изследване на демокрацията, София.
- Паунова, Л., Дацов, П. 2010, Организирана престъпна група. Сиела.
- Петрунов, Г. 2007, Относно дефинициите за организирана престъпност, Разум, 1, 45-54.
- Попов, С. 2012, Организираната престъпност: фикции и политики, Социологически проблеми.
- Станков, Б., 2000, Организирана престъпност, София, Албатрос.
- Център за изследване на демокрацията. 2010. Оценка на заплахите от организираната престъпност: методологически проблеми и световен опит. София.
- Смедовска, Р., 2008, Специализирани органи за борба с организираната престъпност, Сравнително-правно изследване, РискМонитор.
- Смедовска, Р. Илкова, Р. 2013, Специализираният наказателен съд – правна рамка и дейност, РискМонитор
- Смедовска, Р. 2012, ДАНС и БОРКОР – мониторинг 2011, РискМонитор.
- Смедовска, Р. 2011, Специализирани методи за борба с организираната престъпност – агенти под прикритие, автор, РискМонитор.

Смедовска, Р., Смилов, Д., Шаламанов, В. 2009, Мониторинг на Държавна агенция “Национална сигурност” – 2009.

Трансперънси Интернешънъл. 2014, Отнемане на незаконно придобито имущество: Предизвикателства и перспективи пред българския модел.

Фондация РискМонитор, 2010, Organized crime, Civil Society and the Policy Process, Conference proceedings.

Център за изследване на демокрацията, 2014, Изследване на ефективността на мерките в наказателното право, използвани в борбата с организираната престъпност.

Dorn, N., (2009) The End of the Organized Crime in the European Union, Crime Law Social Change.

Fijnaut, C., Paoli, L. 2002, Organized Crime in Europe, Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond, Springer.

Maltz, M., 1990, Measuring the effectiveness of organized crime efforts.

Paoli, L. (2002) The paradoxes of organized crime, Crime, Law and Social Change.

Dorn, N., (2009) The End of the Organized Crime in the European Union, Crime Law Social Change, 51, 283-285

Finckenaue, J. 2005. Problems of Definition: What is Organized Crime. Trends in Organized Crime

Van Dijck, M., Discussing Definitions of Organized Crime: Word Play in Academic and Political Discourse, HUMSEC Journal, Issue 1

Допълнителна:

Норт, Д., 2000, Институции, институционална промяна и икономически резултати. София, ЛИК

Cressey, D. (1969), Theft of the Nation, New York, Harper and Row.

Трансперънси Интернешънъл, 2015, Законодателство и практика: Национални и европейски перспективи в процедурите по конфискация и отнемане на имущество в полза на държавата.

Ноември 2016 г.

Съставил: Рада Смедовска